

Sygn. akt IV P 226/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 lipca 2020 roku

Sąd Rejonowy IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Toruniu

w składzie: Przewodniczący: Sędzia Alina Kordus-Krajewska

Protokolant: sekr.sąd. Michał Ziółkowski

po rozpoznaniu w dniu 18 czerwca 2020 roku

sprawy z powództwa Ł. J.

przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w T.

o zapłatę

I. Zasadza od pozwanej (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w T. na rzecz powoda Ł. J. kwotę 16385,25 zł (szesnaście tysięcy trzysta osiemdziesiąt pięć złotych dwadzieścia pięć groszy) z odsetkami ustawowymi od dnia 6 sierpnia 2019 r. do dnia zapłaty,

II. W pozostałym zakresie powództwo oddala,

III. Wyrokowi w pkt.I nadaje rygor natychmiastowej wykonalności co do kwoty 4200 zł (cztery tysiące dwieście złotych),

IV. Zasadza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 617,76 zł (sześćset siedemnaście złotych siedemdziesiąt sześć groszy) tytułem zwrotu części kosztów procesu,

V. Nakazuje pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa- Sądu Rejonowego w Toruniu kwotę 819,60 zł (osiemset dziewiętnaście złotych sześćdziesiąt groszy) tytułem części opłaty od pozwu,

VI. W pozostałym zakresie opłatą od pozwu obciąża Skarb Państwa.

IVP 226/19

UZASADNIENIE

Powód Ł. J. wniósł pozew przeciwko pozwanej o zasądzenie od pozwanego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością na rzecz powoda Ł. J. kwoty 26.667,00 zł (słownie: dwadzieścia sześć tysięcy sześćset sześćdziesiąt siedem złotych) wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 6 sierpnia 2019 r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania sądowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego i kwoty 17 zł tytułem opłaty od pełnomocnictwa, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazano, dnia 1 lipca 2014 r. zawarły umowę o podnoszenie kwalifikacji zawodowych, zgodnie z którą powód zobowiązał się do podniesienia swoich kwalifikacji zawodowych za zgodą pozwanego celem uzyskania przez powoda uprawnień do samodzielnego prowadzenia pojazdów szynowych na stanowisku maszynisty pojazdów trakcyjnych. Na podstawie niniejszej umowy, powód zobowiązany był przez okres 17 miesięcy uczestniczyć w kursie obejmującym naukę w (...) Sp. z o.o. pt. (...), a następnie po jego ukończeniu, zobowiązany był rozpocząć naukę na kursie na świadectwo maszynisty.

Strony określiły łączny ryczałtowy koszt podniesienia kwalifikacji zawodowych powoda na kwotę 30.000,00 zł (słownie: trzydzieści tysięcy złotych). Stosownie do § 2 ust. 1 umowy o podnoszenie kwalifikacji zawodowych, wskazana kwota została pokryta w następujący sposób:

- a) w kwocie 20.000,00 zł - poprzez pożyczkę udzieloną powodowi przez pozwanego,
- b) w kwocie 10.000,00 zł - przez powoda.

Pożyczka, o której mowa powyżej miała zostać bezpośrednio uregulowana na rzecz podmiotu szkolącego tytułem kosztu uczestnictwa w kursie - § 2 ust. 2 umowy o podnoszenie kwalifikacji zawodowych.

W myśl § 3 ust. 1 umowy o podnoszenie kwalifikacji zawodowych, powód po ukończeniu podnoszenia kwalifikacji zawodowych zobowiązał się do przepracowania u Pracodawcy okresu 3 lat pod rygorem zwrotu kosztów otrzymanych od pozwanego świadczeń zgodnie z obowiązującymi przepisami, w szczególności art. 103⁵ Kodeksu pracy.

Powód ukończył kurs i począwszy od 1 listopada 2015 r. powód objął nowe stanowisko pracy -maszynista pojazdów trakcyjnych.

Powód do dnia 31 października 2016 świadczył na rzecz pozwanego pracę na w/w stanowisku. Następnie od dnia 1 listopada 2016 r. do dnia 30.10.2017 r. powód przebywał na urlopie bezpłatnym. Pismem z dnia 27.10.2017 r. powód zwrócił się do pozwanego z propozycją rozwiązania umowy o pracę za porozumieniem stron. Początkowo pozwany odrzucił propozycję rozwiązania umowy o pracę za porozumieniem stron, jednak ostatecznie, w wyniku porozumienia wynikającego z faktu ,że powód zapłacił świadczenie wynikające z umowy strony zakończyły stosunek prawny na mocy porozumienia stron.

Powód zwrócił się do pozwanego o rozłożenie na raty należności z tytułu zwrotu kosztów otrzymanych od pozwanego świadczeń w związku umową o podnoszenie kwalifikacji zawodowych. Pozwany nie wyraził zgody na rozłożenie należności na raty, zobowiązując powoda do jednorazowej zapłaty kwoty 26.667,00 zł.

Powód wpłacił na rachunek bankowy wskazany przez pozwanego kwotę 26.667,00 zł.

W ocenie powoda mając na uwadze powyższe należy podkreślić, iż **powód w ogóle nie był zobowiązany do zwrotu jakichkolwiek kosztów podnoszenia kwalifikacji zawodowych jako ,że umowa o prace łącząca strony została bowiem rozwiązana na mocy porozumienia stron.**

Natomiast zgodnie z § 3 ust. 3 umowy o podnoszenie kwalifikacji zawodowych z dnia 1 lipca 2014 r., pracodawca ma prawo żądać zwrotu poniesionych kosztów, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt c) w razie:

- a) niepodjęcia nauki jej przerwania z jakichkolwiek przyczyn przez Pracownika, nie osiągnięcia wyników podnoszenia kwalifikacji zgodnych z założeniami dla grupy szkoleniowej lub nie dołożenia należytej staranności w dążeniu do podniesienia kwalifikacji zawodowych,
- b) nie zdania egzaminu na licencję i świadectwo maszynisty w przeciągu 21 dni od dnia ukończenia kursu,
- c) rozwiązania stosunku pracy przez Pracodawcę bez wypowiedzenia z winy Pracownika, w trakcie podnoszenia kwalifikacji zawodowych lub w okresie wskazanym w ust. 1 po jego ukończeniu,
- d) wcześniejszego niż w okresie wskazanym w ust. 1 rozwiązania umowy o pracę przez Pracownika za wypowiedzeniem, z wyjątkiem uzasadnionego wypowiedzenia umowy o pracę z powodu mobbingu,
- e) rozwiązania umowy o pracę przez pracownika bez wypowiedzenia na podstawie art. 55 k.p. lub art. 94³ k.p. mimo braku przyczyn określonych w tych przepisach.

Rozwiązanie umowy o pracę na mocy porozumienia stron nie daje zatem pozwanemu prawa do żądania zwrotu od powoda jakichkolwiek kosztów poniesionych w związku z umową o podnoszenie kwalifikacji zawodowych.

Pozwany bezpodstawnie zobowiązał zatem powoda do zapłaty kwoty 26.667,00 zł na jego rzecz.

Z daleko posuniętej ostrożności, na wypadek gdyby sąd nie podzielił powyższego stanowiska o braku zobowiązania powoda do zwrotu jakichkolwiek należności na rzecz pozwanego, wskazać należy, iż **rzeczywiste koszty poniesione przez pozwanego na podnoszenie kwalifikacji zawodowych powoda (bez uwzględniania wynagrodzenia i składek ZUS zapłaconych przez pracodawcę w okresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych) wyniosły 14.508,00 zł.**

W tym zakresie zasadnym było zdaniem powoda szersze odniesienie się do kwestii udzielonej powodowi „pożyczki”. Podkreślenia wymaga, że powód na podstawie art. 8 k.p. kwestionuje w całości ewentualne roszczenie pozwanego o zwrot pożyczki z uwagi na sprzeczność zapisów jej dotyczących w umowie szkoleniowej z przepisami prawa oraz zasadami współżycia społecznego. Należy bowiem wskazać, że dodanie do umowy z pracownikiem zatytułowanej „umowa o podnoszenie kwalifikacji zawodowych” zapisów dotyczących pożyczki wprowadza pracownika w błąd co do rzeczywistych warunków umowy. Co stoi w sprzeczności z zasadą lojalności obu stron stosunku pracy wobec siebie.

W zakresie pożyczki na cele podnoszenia kwalifikacji zawodowych, biorąc pod uwagę powyższą argumentację, należy zatem wskazać, że zdaniem powoda **pozwany nie mógł powodowi udzielić pożyczki w wysokość 20.000,00 zł, skoro cały koszt podnoszenia kwalifikacji zawodowych wyniósł 14.508,00 zł, z czego w tej kwocie należy również zawrzeć kwotę 10.000,00 zł dodatkowego świadczenia zapłaconej przez pracodawcę do (...) sp. z o.o., tytułem pokrycia części kosztów kursu.**

Zapisy umowy szkoleniowej, w zakresie w którym odnoszą się do udzielenia pożyczki, stanowią także obejście przepisów prawa dotyczących zwrotu świadczeń dodatkowych po rozwiązaniu umowy o pracę przez pracownika (ponownie podkreślenia wymaga, iż umowa została rozwiązana za porozumieniem stron, nie zaś przez pracownika). Tym samym na podstawie art. 58 k.c. w zw. z art. 300 k.p. są nieważne. Należy wziąć bowiem pod uwagę, że pożyczka, o której mowa w umowie szkoleniowej jest zakamuflowanym świadczeniem dodatkowym, którego zwrot pracodawcy nie należał się z uwagi na rozwiązanie umowy o pracę za porozumieniem stron. O prawdziwym charakterze pożyczki świadczy § 3 ust. 7 umowy szkoleniowej, w którym pozwany zobowiązuje się pod pewnymi warunkami umorzyć 50% udzielonej pożyczki. Taka pożyczka nie różni się niczym od świadczenia dodatkowego polegającego na pokryciu opłaty za kształcenie, o którym mowa w art. 103³ k.p.

Dlatego też zdaniem powoda kwota pożyczki powinna być traktowana tak samo jak kwota dofinansowania podnoszenia kwalifikacji określona w § 2 ust. 1 lit, c umowy szkoleniowej, a w konsekwencji wobec okoliczności niniejszej sprawy (rozwiązanie umowy za porozumieniem stron) nie powinna podlegać zwrotowi.

Jednakże, w przypadku nie podzielenia powyższego stanowiska przez Sąd wskazać należy, iż ewentualna pożyczka udzielona przez pozwanego powodowi na podnoszenie kwalifikacji zawodowych wynosiła 4.508,00 zł (14.508,00 zł - 10.000,00 zł = 4.508,00 zł). W takim wypadku należałoby uznać, biorąc pod uwagę, iż powód nie jest zobowiązany do zwrotu kosztów poniesionych przez pracodawcę na cel podnoszenia kwalifikacji zawodowych z tytułu dodatkowych świadczeń, że pozwany bezpodstawnie zobowiązał powoda do zapłaty kwoty 22.159,00 zł (26.667,00 zł - 4.508,00 zł = 22.159,00 zł) i taką też kwotę winien zwrócić powodowi.

Powód wskazał również, że powyższa argumentacja została podzielona przez Sąd Rejonowy w Toruniu w wyroku z dnia 2 kwietnia 2019 r. sprawie IV P 658/18 Pm, w którym sąd, w analogicznej sprawie pracownika (...) sp. z o.o., uznał postanowienia umowy o podnoszeniu kwalifikacji zawodowych dotyczące udzielonej pożyczki za nieważne.

Data wymagalności roszczenia jest dzień 5 sierpnia 2019 r., albowiem pozwany nie spełnił świadczenia w terminie wyznaczony przez powoda w wezwaniu do zapłaty.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o skierowanie stron do mediacji w trybie art. 183(8) § 1 kpc a w przypadku, gdy powód w terminie o którym mowa w art. 183(8) § 2 kpc nie wyrazi zgody na mediację, wnosił o:

a) oddalenie powództwa w całości

b) zasądzenie na rzecz pozwanej kosztów procesu w tym zastępstwa procesowego wg norm przepisanych

W uzasadnieniu podano, że Pozwana prowadzi działalność gospodarczą polegającą, na świadczeniu usług pasażerskich przewozów kolejną. W roku 2013 wygrała przetarg na świadczenie usług przewozu osób transportem kolejowym i podpisała z Marszałkiem Województwa (...) umowę na okres od grudnia 2013 do grudnia 2015. W ówczesnym czasie pozwana była pierwszym i jedynym przewoźnikiem prywatnym na polskim rynku pasażerskich przewozów kolejowych. Jednym z podstawowych problemów, z którym pozwana musiała się zmierzyć był brak na rynku pracy pracowników z uprawnieniami maszynisty pojazdów trakcyjnych. Pozwana wobec braku możliwości pozyskania z rynku i zatrudnienia pracowników z uprawnieniami do samodzielnego prowadzenia pojazdów trakcyjnych, zdecydowała się uruchomić program rekrutacji osób chętnych do uzyskania kwalifikacji maszynisty i je szkolić w celu zapewnienia sobie niezbędnych zasobów kadrowych. Powód był jednym z uczestników wspomnianego programu, który w roku 2014/2015 objął grupę 25 osób. Bezsporne jest między stronami, że powód w dacie zatrudnienia u pozwanej nie posiadał uprawnień do pracy maszynisty i w okresie od 1 lipca 2014 r. do 31 października 2015 r. realizował najpierw program szkolenia na licencję maszynisty a następnie po pozytywnie zdanym egzaminie, rozpoczął szkolenie na świadectwo maszynisty. Obydwa szkolenia powód realizował w ramach zatrudnienia w pozwanej spółce w pełnym wymiarze czasu pracy na podstawie umowy o pracę jako uczeń na stanowisko maszynisty.

Praca powoda polegała wyłącznie na odbywaniu szkolenia. Teoretyczną część szkolenia powód realizował w zewnętrznym ośrodku szkoleniowym, zaś wszystkie zajęcia praktyczne (szkolenia na warsztacie i przy prowadzeniu pojazdu trakcyjnego) powód odbywał w pozwanej spółce w ramach swoich obowiązków pracowniczych pod nadzorem pracowników pozwanej. Pozwana nie czerpała korzyści z pracy powoda, gdyż jego jedynym obowiązkiem było szkolenie się. Nawet prowadzenie przez powoda pojazdu trakcyjnego w ramach programu szkolenia nie stanowiło dla pozwanej korzyści, gdyż czynność ta była wykonywana pod nadzorem zatrudnionego przez pozwaną maszynisty, w ramach jego normalnych obowiązków pracowniczych i grafiku pracy, i za normalne wynagrodzenie. Nie sposób więc w tych okolicznościach do nakładów na szkolenie powoda nie zaliczyć kosztów otrzymywanego wynagrodzenia za pracę.

Korzyścią dla pozwanej miała być dopiero praca powoda na stanowisku maszynisty po uzyskaniu niezbędnych uprawnień, dlatego pozwana równoległe z umową o pracę na stanowisko ucznia, zawarła z powodem w dniu 1 lipca 2014 r. umowę lojalnościową, w której w zamian za sfinansowanie szkolenia, powód zobowiązał się przepracować w pozwanej spółce okres 3 lat po uzyskaniu kwalifikacji. W przedmiotowej umowie strony uzgodniły również zasady zwrotu pozwanej przez powoda kosztów szkolenia, na wypadek, gdyby powód nie wywiązał się z powyższego zobowiązania.

Nakłady pozwanej na szkolenia powoda przekroczyły określoną przez strony kwotę 30.000 złotych i wyniosły łącznie 42 785,12 zł, na co składa się przypadająca na powoda część opłaty za szkolenie w ośrodku (...), to jest 14.508,- zł, koszty wypłaconego powodowi wynagrodzenia ze stosunku pracy za okres szkolenia to jest 1 lipca 2014 do 31 października 2015 r. - łącznie kwota 27.580,- zł (brutto bez ZUS pracodawcy), koszty badań lekarskich powoda niezbędnych do uzyskania kwalifikacji - 697,12 zł.

Na stanowisku maszynisty powód przepracował u pozwanej zaledwie rok, to jest od 1 listopada 2015 do 31 października 2016. Bezsporne jest również między stronami, że pozwana w okresie od 1 listopada 2016 do 31 października 2017 na wniosek powoda udzieliła mu urlopu bezpłatnego. Zgoda na urlop była spowodowana zmniejszeniem

zapotrzebowania na pracę maszynistów w pozwanej spółce, w związku z niespodziewaną zmianą przez Marszałka Województwa (...) decyzji o trybie zawarcia umowy na świadczenie usług kolejowych i rezygnacją z procedury wyboru operatora w procedurze otwartej na rzecz zawarcia umowy „z wolnej ręki” ze spółką (...).

Powód w dniu 29 września 2017 skierował do pozwanej pismo z wnioskiem o rozwiązanie umowy o pracę z dnia 1 lipca 2014 r. na mocy porozumienia stron, a gdyby pozwana nie wyraziła takiej zgody powód oświadczył, że pismo stanowi wypowiedzenie przez niego umowy o pracę ze skutkiem na dzień 31.10.2017r. W piśmie z dnia 19 października 2017 pozwana nie wyraziła zgody na rozwiązanie umowy na mocy porozumienia stron i wezwała powoda do stawienia się w pracy po zakończonym urlopie bezpłatnym to jest w dniu 1 listopada 2017. Jednocześnie mając na uwadze oświadczenie powoda o wypowiedzeniu umowy, pozwana poinformowała o konieczności uregulowania przez powoda zobowiązań finansowych zgodnie z § 3 ust 1 w zw. z ust 3 oraz § 3 ust 6 w zw. z ust. 8 umowy o podnoszenie kwalifikacji zawodowych zawartej w dniu 1 lipca 2014 r.. Pismem z dnia 26.10.2017 r. pozwana wezwała powoda do zapłaty kwoty 26.667,- zł z tego tytułu. Powód w dniu 31 października 2017r. dokonał wpłaty ww. kwoty, zaś pozwana w tych okolicznościach przystała na wcześniejsze rozwiązanie z powodem umowy o pracę, niż wynikałoby to z upływu okresu dokonanego przez powoda wypowiedzenia (oświadczenie powoda o wypowiedzeniu wpłynęło do pozwanej w dniu 5 października 2017, a więc odniosłoby skutek na koniec listopada 2017).

Powód w dniu 24 lipca 2019 r. wezwał pozwaną do zwrotu kwoty 26.667,- zł, zaś pozwana nie zastosowała się do tego wezwania, gdyż uważa, że nie jest zobowiązana wobec powoda do zwrotu jakiegokolwiek kwoty.

Odnosząc się do stanu prawnego podano ,że Ustawą z dnia 25 czerwca 2009 r. o zmianie ustawy o transporcie kolejowym¹ z dniem 31 grudnia 2009r. weszły w życie nowe regulacje prawne, dotyczące minimalnych wymagań dla prowadzących pojazdy trakcyjne. Nowelizacja nastąpiła w związku z opublikowaniem w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej trzech aktów prawnych, wchodzących w skład tzw. trzeciego pakietu kolejowego. Jednym z tych aktów była dyrektywa 2007/59/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie przyznawania uprawnień maszynistom prowadzącym lokomotywy i pociągi w obrębie systemu kolejowego Wspólnoty (Dz. Urz. UE L 315 z 3.12.2007, str. 44) (dalej „Dyrektywa”).

Istotnym skutkiem finansowym ww. regulacji dla przewoźników kolejowych były koszty związane z uzyskiwaniem uprawnień maszynistów wg nowych wymogów prawnych. Zwrócono na to uwagę w uzasadnieniu projektu ww. ustawy: „Wprowadzenie proponowanych w ustawie przepisów wpłynie na sytuację przedsiębiorstw sektora transportu kolejowego. Dotyczy to wszystkich trzech obszarów (liberalizacja przewozów, licencje dla maszynistów i prawa pasażera) zawartych w regulacjach UE. W odniesieniu do dyrektywy 2007/59/WE poniesione będą musiały być koszty związane ze szkoleniami, kursami językowymi, badaniami, wydawaniem świadectw maszynisty zgodnie z nowymi przepisami. Obecnie, zgodnie z wyliczeniami (...) SA (zatrudniającego ok. 13 tys. maszynistów i pomocników maszynistów) całkowity koszt szkolenia jednego maszynisty wynosi ok. 25 tys. zł.”²

Jednym z celów Dyrektywy było ułatwienie przepływu maszynistów pociągów pomiędzy państwami członkowskimi oraz ułatwienie przepływu pomiędzy przedsiębiorstwami

kolejowymi (motyw 6). Z drugiej strony cel ten nie powinien być osiągnięty z uszczerbkiem dla interesów ekonomicznych przedsiębiorstw kolejowych, stąd też w art. 24 (koszty szkolenia) Dyrektywy został nałożony na państwa członkowskie obowiązek przyjęcia niezbędnych środków w celu zapobieżenia skorzystaniu przez inne przedsiębiorstwo kolejowe lub zarządcę infrastruktury z nakładów poniesionych przez przedsiębiorstwo kolejowe lub zarządcę infrastruktury na szkolenie maszynisty w przypadku, gdy maszynista opuszcza ich dobrowolnie na rzecz innego przedsiębiorstwa kolejowego.

Polski ustawodawca zrealizował obowiązek wynikający z art. 24 Dyrektywy poprzez wprowadzenie do rozdziału 4 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym, wspomnianą wyżej nowelą z dnia 25 czerwca 2009 r., przepisu art. 22c o następującym brzmieniu: P. kolejowy lub zarządca infrastruktury kolejowej może zawrzeć z maszynistą umowę zobowiązującą go do zwrotu części lub całości kosztów poniesionych na jego szkolenie, jeżeli rozwiązanie lub wygaśnięcie umowy o pracę lub innego stosunku prawnego wiążącego maszynistę z przewoźnikiem

kolejowym lub zarządcą infrastruktury kolejowej nastąpiło przed ustalonym w tej umowie terminem, z przyczyny leżącej po stronie maszynisty.

Dodanie do ustawy o transporcie kolejowym odrębnego przepisu regulującego kwestie rozliczeń pomiędzy przewoźnikiem kolejowym a maszynistą z tytułu kosztów poniesionych na szkolenie świadczy o tym, że wola ustawodawcy było, aby ta kwestia z uwagi na wysokie wymagania prawne, dotyczące zdobywania kwalifikacji maszynisty oraz potrzeby zrównoważenia interesów przewoźnika kolejowego z zasadą przepływu pracowników na stanowisku maszynistów, została uregulowana w sposób szczególny i nie podlegała tylko i wyłącznie ogólnym zasadom podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez pracownika wynikającym z ogólnych przepisów prawa pracy³.

Zdobycie uprawnień maszynisty pojazdów trakcyjnych podlega ogólnym przepisom art. 103(1) i ns. kodeksu pracy jedynie w takim zakresie, w którym nie jest regulowane przez przepis art. 22c ustawy o transporcie kolejowym. Dotyczy to m.in. maksymalnego okresu przepracowania po zakończonym szkoleniu, do jakiego pracodawca może zobowiązać pracownika w umowie lojalnościowej.

Dalej wskazano, że spór pomiędzy pozwanym a powodem dotyczy następujących okoliczności:

- a. czy wobec rozwiązania umowy o pracę w trybie porozumienia stron powód był zobowiązany do zwrotu kosztów szkolenia;
- b. wartości kosztów poniesionych na uzyskanie przez powoda uprawnień do samodzielnego prowadzenia pojazdów trakcyjnych, w szczególności zakwalifikowania do tych kosztów wynagrodzenia za pracę w okresie szkolenia i kosztów składek ZUS;
- c. wysokości kosztów szkolenia, które powód zobowiązany był zwrócić w przypadku uznania, że co do zasady taki obowiązek na powodzie ciążył w związku z tym, że powód nie przepracował u powódki okresu 3 lat po zakończeniu szkolenia;
- d. czy postanowienia umowy o podnoszenie kwalifikacji zawodowych dotyczące udzielenia pożyczki są ważne;

Stanowisko pozwanej dotyczące zagadnień spornych między stronami

Powód był zobowiązany do zwrotu kosztów szkolenia gdyż Zgodnie z § 3 ust 1 umowy o podnoszenie kwalifikacji zawodowych, powód zobowiązał się przepracować u pozwanej przez okres 3 lat po ukończeniu szkolenia, pod rygorem zwrotu kosztów otrzymanych od Pracodawcy świadczeń. Przesłanki zwrotu kosztów, o których mowa w § 2 ust 1 pkt c) umowy o podnoszenie kwalifikacji zawodowych zostały przez Strony określone w § 3 ust. 3 tej umowy, wśród nich „wcześniejsze, niż w okresie wskazanym w ust. 1 rozwiązanie umowy o pracę przez Pracownika za wypowiedzeniem z wyjątkiem uzasadnionego wypowiedzenia umowy o pracę z powodu mobbingu”. Kwotę pożyczki powód był zobowiązany zwrócić w przypadku ustania stosunku pracy z pozwaną z jakiegokolwiek powodu (§3 ust 8 umowy o podnoszenie kwalifikacji zawodowych).

Powód skierował do pozwanej oświadczenie datowane na dzień 29.09.2017r. w przedmiocie rozwiązania umowy o pracę z zachowaniem okresu wypowiedzenia ze skutkiem na 31.10.2017 r. na wypadek gdyby pozwana nie wyraziła zgody na rozwiązanie umowy w tej dacie na mocy porozumienia stron. Pozwana takiej zgody nie wyraziła, a zatem umowa weszła w tryb wypowiedzenia przez powoda a pozwana miała pełne prawo wezwać powoda do zwrotu kosztów szkolenia, gdyż rozwiązanie umowy o pracę przez powoda nastąpiło przed upływem umówionego przez strony 3 letniego okresu. Okoliczność, że oświadczenie o wypowiedzeniu umowy o pracę dotarło do pozwanej w dniu 5 października 2017 a zatem okres wypowiedzenia upłynąłby 30 listopada 2017 a nie 31 października jak oznaczył powód, nie niweczyła złożonego przez powoda oświadczenia. Powód zwrócił pozwanej całą żadaną przez pozwaną kwotę nakładów na szkolenie zanim upłynął okres wypowiedzenia umowy o pracę, wobec czego pozwana uznała, że nie będzie czynić przeszkód powodowi we wcześniejszym rozwiązaniu umowy i przychyliła się do jego wniosku o zakończenie stosunku pracy z dniem 31.10.2017r.

Zwrotu kwoty pożyczki pozwana zgodnie z umową o podnoszenie kwalifikacji zawodowych mogła się domagać w przypadku rozwiązania umowy o pracę z jakiegokolwiek powodu, a więc także w przypadku, gdy nastąpiło to na drodze wzajemnego porozumienia. Nawet, gdyby hipotetycznie uznać, jak twierdzi powód, że kwotę pożyczki powinno się traktować tak samo, jak kwotę, określoną w § 2 ust 1 lit c) umowy o podnoszenie kwalifikacji, to podlegałaby ona zwrotowi z tych samych powodów, o których mowa w pkt 21. powyżej.

Nakłady poniesione na szkolenie powoda znacznie przekroczyły kwotę 30.000,- zł określoną w umowie o podnoszenie kwalifikacji zawodowych. Na koszty te składa się przypadająca na powoda część opłaty za część teoretyczną programu szkoleń na licencję maszynisty i świadectwo maszynisty w łącznej kwocie 14.508,-zł, koszty wypłaconego powodowi wynagrodzenia ze stosunku pracy za okres szkolenia to jest 1 lipca 2014 do 31 października 2015 r. (łącznie 27.580,-), koszty badań lekarskich powoda niezbędnych do uzyskania kwalifikacji-697,12 zł.

Należy podkreślić, że gdyby powód chciał samodzielnie i całkowicie na swój rachunek, a więc poza stosunkiem pracy z pozwaną, uzyskać kwalifikacje maszynisty musiałby ponieść znacząco wyższe koszty. Poza opłatą za część teoretyczną kursu, musiałby zapłacić koszty związane z wynagrodzeniem instruktorów części praktycznej szkolenia, z wykorzystywaniem infrastruktury niezbędnej do praktycznej części szkolenia (warsztat i tabor kolejowy) oraz zważywszy na czasochłonność szkolenia - godzić się, że nie będzie mógł w okresie odbywania szkolenia uzyskiwać przychodów z pracy zawodowej.

Powyższe skutki wysokich wymagań minimalnych stawianych kandydatom na maszynistów i związanych z tym wysokich kosztów uzyskania uprawnień dostrzegł zarówno ustawodawca unijny jak i ustawodawca polski. Znalazło to odzwierciedlenie w szczególnym uregulowaniu w przepisach prawa dotyczących transportu kolejowego zagadnień zwrotu przez maszynistę kosztów poniesionych na jego szkolenie przez przewoźnika kolejowego, w przypadku, gdy rozwiązanie lub wygaśnięcie umowy o pracę nastąpiło przed ustalonym w tej umowie terminem, z przyczyn leżących po stronie maszynisty.

Z przepisu art. 22c ustawy o transporcie kolejowym wynika, że w umowie lojalnościowej strony mogą umówić się na zwrot całości lub części poniesionych kosztów. Przepis odnosi się do kosztów poniesionych na szkolenie i nie wyróżnia jakiegokolwiek grupy, czy rodzaju wydatku składającego się na te koszty, co do których żądanie zwrotu byłoby wyłączone z mocy tego przepisu.

Zakwalifikowanie kosztów wynagrodzenia za pracę płaconego kandydatowi za okres szkolenia, w przypadku, gdy poza obowiązkami związanymi z programem szkolenia nie wykonuje on żadnej innej pracy, nie może budzić wątpliwości w świetle brzmienia art. 22c ustawy o transporcie kolejowym. W zakresie, w jakim przepis ten pozwala na żądanie zwrotu całości kosztów na szkolenia maszynisty, ogólny przepis art. 103(1) § 2 pkt 2 i § 3 KP nie będzie mieć zastosowania. Wspomniany przepis 103(1) § 2 pkt 2 KP nie będzie mieć zastosowania do szkoleń związanych z uzyskaniem uprawnień maszynisty także i z tego powodu, że obowiązkowe zajęcia stanowią element obowiązków ze stosunku pracy kandydata na maszynistę, a więc w przypadku szkolenia na licencję maszynisty lub świadectwo maszynisty „zwolnienie z dnia pracy” oznaczałoby zwolnienie z obowiązku szkolenia. Przepis 103(1) § 2 pkt 2 KP ma zastosowanie do tych przypadków podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez pracowników, kiedy obowiązkowe zajęcia wynikające z programu danego szkolenia nie są tożsame z obowiązkami pracowniczymi.

Zgodnie z § 3 ust 1 umowy o podnoszenie kwalifikacji zawodowych w przypadku niewykonania zobowiązania do przepracowania okresu 3 lat po zakończeniu szkolenia, o których mowa w § 3 ust 3 tej umowy, powód był zobowiązany do zwrotu kosztów poniesionych na ten cel zgodnie z przepisami, w szczególności art. 103(5) KP.

Przepis art. 103 (5) KP stanowi, że zwrot kosztów poniesionych przez pracodawcę na szkolenie powinien nastąpić w wysokości proporcjonalnej do okresu zatrudnienia po ukończeniu podnoszenia kwalifikacji. Powód przepracował u pozwanej okres od 1 XI 2015 do 31.X 2016, w pozostałym okresie stosunku pracy z pozwaną przebywał na urlopie bezpłatnym. Zatem z części kosztów, o których mowa w § 2 ust 1 lit c) umowy o podnoszenie kwalifikacji zawodowej powód zobowiązany był zwrócić pozwanej kwotę 6.667 zł.

Zgodnie z umową koszty szkolenia do wysokości 20.000 zł powód miał pokryć samodzielnie na co została udzielona pożyczka. Po zakończeniu szkolenia powód zobowiązany był zwrócić ww. kwotę w ratach, przy czym w przypadku przepracowania w pozwanej spółce okresu 36 m-cy i terminowej spłaty pierwszych 12 rat - pozostała część pożyczki ulegała umorzeniu. Powód nie przepracował w pozwanej spółce 36 miesięcy zatem zwrotowi zgodnie z § 3 ust 8 umowy o podnoszenie kwalifikacji zawodowych podlegała cała kwota. Roszczenie powoda o zwrot kwoty 26 667,- zł nie jest zatem uzasadnione.

Nawet, gdyby przyjąć za powodem, że kwota udzielonej powodowi pożyczki powinna być traktowana tak, jak kwota § 2 ust 1 lit c) umowy o podnoszenie kwalifikacji zawodowych, to w takim przypadku zwrotowi na rzecz pozwanej z tytułu kosztów szkolenia (przy uwzględnieniu także kosztów wynagrodzenia za pracę powoda w okresie szkolenia) podlegała kwota 20.000 zł, a więc roszczenie powoda o zwrot ponad kwotę 6.667 zł jest nieuzasadnione.

Ponadto, nawet gdyby hipotetycznie przyjąć, że koszty wynagrodzenia za pracę powoda w okresie szkolenia nie mogą być wliczone do kosztów szkolenia, to kwota innych kosztów poniesionych przez pozwaną wyniosła 15.205,12 zł (14.508,- zł + 697,12 zł) a więc w takim przypadku pozwana miała prawo żądać zwrotu 10.136,75 zł z tytułu tych innych kosztów, a tym samym roszczenie powoda o zwrot ponad tę kwotę jest również nieuzasadnione.

Pozwana nie podzieliła stanowiska powoda, iż postanowienia umowy o podnoszenie kwalifikacji zawodowych w zakresie, w jakim odnoszą się do umowy pożyczki, stanowią obejście przepisów prawa, dotyczących zwrotu świadczeń dodatkowych po rozwiązaniu umowy o pracę przez pracownika. Powód opiera swoje stanowisko wyłącznie na przepisach kodeksu pracy dotyczących podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników (art. 103(1) KP- art. 103(6) KP). Powód pomija istnienie szczególnych regulacji w tym zakresie w ustawie o transporcie kolejowym. Pozwana na podstawie przepisu szczególnego, jakim jest art. 22c ustawy o transporcie kolejowym miała prawo żądać od powoda zwrotu wszystkich nakładów poniesionych przez pozwaną na szkolenie powoda w celu uzyskania uprawnień, włączając w to koszty wynagrodzenia za pracę wypłacone powodowi w okresie szkolenia, do wysokości kwoty 30.000 zł. Zarzut obejścia prawa nie jest więc uzasadniony.

Powód wyraził zgodę na skierowanie sprawy do mediacji.

Sprawa została skierowana do mediacji , lecz strony nie zawarły ugody przed mediatorem.

Powód odniósł się do odpowiedzi na pozew. Podkreślono iż argumentacja pozwanego jest chybiona albowiem zawarta pomiędzy stronami umowa o podnoszenie kwalifikacji zawodowych nie została zawarta na podstawie tejże ustawy, a wprost stanowi umowę o podnoszenie kwalifikacji zawodowych przewidziana w Kodeksie pracy. Wszczególności świadczy o tym fakt, iż żadne postanowienia umowne nie odnoszą się do ustawy o transporcie kolejowym, odnoszą się z kolei bezpośrednio do przepisów Kodeksu pracy. Umowa, o której mowa w ustawie o transporcie kolejowym, nie jest umową obojętną, strony mogą (nie muszą) jej zawrzeć. Skoro zatem żadne z postanowień umowy o podnoszenie kwalifikacji zawodowych nie odnoszą się w żaden sposób do tejże ustawy, nie sposób w żaden sposób podzielić twierdzeń pozwanego, iż do zawartej umowy znajdują zastosowanie przepisy ustawy o transporcie kolejowym, w tym art. 22c tej ustawy.

Zwrócono uwagę , że w § 3 ust. 1 umowy o podnoszenie kwalifikacji zawodowych, został zastrzeżony obowiązek zwrotu otrzymanych od pracodawcy świadczeń zgodnie z art. 103⁵ Kodeksu pracy. O zastosowaniu zasad ewentualnego zwrotu świadczeń według przepisów Kodeksu pracy, co też przesądza o charakterze i podstawie umowy, świadczy dobitnie postanowienie umowne z § 3 ust. 4 umowy o podnoszenie kwalifikacji zawodowych, który stanowi, iż w przypadkach określonych w ust. 3 Pracodawcy przysługuje ***roszczenie o zwrot poniesionych kosztów wynikających z niniejszej umowy, na zasadach przewidzianych w ustawie z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy.***

Nieuzasadnione i przede wszystkim chybione były wobec powyższego twierdzenia pozwanego jakoby do przedmiotowej umowy należało stosować zasady zwrotu świadczeń z ustawy o transporcie kolejowym.

Nie sposób jest również podzielić twierdzeń pozwanego jakoby wynagrodzenie wypłacane

pracownikowi w trakcie podnoszenia kwalifikacji mogło również podlegać zwrotowi. Jak słusznie i zgodnie podnosi się w orzecznictwie i doktrynie, w żadnym przypadku pracodawca nie może przewidzieć w umowie obowiązku zwrotu również kosztów poniesionych z tytułu wynagrodzenia za urlopy szkoleniowe lub zwolnienia z całości lub części dnia pracy. Postanowienie takie byłoby niezgodne z art. 103⁴ § 2 KP, gdyż byłoby mniej korzystne dla pracownika niż przepisy komentowanego Rozdziału. (Kodeks pracy. Komentarz, red. dr hab. Krzysztof Walczak, wydanie 29, 2019 r.).

Nawet w przypadku nie podzielenia przez sąd powyżej wskazanego stanowiska, podkreślenia ponownie wymaga, iż **powód w ogóle nie był obowiązany do zwrotu jakichkolwiek kosztów podnoszenia kwalifikacji zawodowych wynikających z umowy o podnoszenie kwalifikacji zawodowych z dnia 1 lipca 2014 r.** Zapłata przez powoda żądanej przez pozwanego kwoty wynikała z faktu, iż powód nie miał wiedzy, że nie jest zobowiązany tego robić, a przynajmniej nie w żądanej przez pozwanego wysokości. Umowa o pracę została bez wątpienia rozwiązana za porozumieniem stron. Nieuzasadnione i bezpodstawne są obecne twierdzenia strony pozwanej jakoby umowa o pracę powoda nie została rozwiązana za porozumieniem stron. Przede wszystkim jak wynika to wprost z pisma powoda z dnia 27 października 2017 r., powód zwrócił się z prośbą o rozwiązanie umowy o pracę za porozumieniem stron z dniem 31.10.2017 r. i znalazło to swoje odzwierciedlenie w wystawionym świadectwie pracy. Sam pozwany wystawiając świadectwo pracy wskazał jako tryb rozwiązania umowy o pracę art. 30 § 1 pkt 1 Kodeksu pracy tj. rozwiązanie umowy za porozumieniem stron.

Nietrafione są wobec powyższego argumenty pozwanego, iż porozumienie stron dotyczyło wyłącznie terminu zakończenia stosunku pracy po dokonaniu przez powoda wypowiedzeniu. Zwrócenia uwagi wymaga bowiem treść art. 36 § 6 Kodeksu pracy, zgodnie z którym, strony mogą po dokonaniu wypowiedzenia umowy o pracę przez jedną z nich ustalić wcześniejszy termin rozwiązania umowy; **ustalenie takie nie zmienia trybu rozwiązania umowy o pracę.**

W świetle powyższego, podkreślenia wymaga, że gdyby w rzeczywistości pozwany nie wyraził zgody na rozwiązanie umowy za porozumieniem stron, tryb ten nie znalazłby swojego odzwierciedlenia w świadectwie pracy wydanym powodowi.

Chybiona jest również argumentacja pozwanego w zakresie ważności postanowień umowy o podnoszenie kwalifikacji zawodowych dotyczących pożyczki. Argumentacja pozwanego ponownie sprowadza się do odnoszenia do przepisu art. 22c ustawy o transporcie kolejowym, który też, zgodnie z powyżej przedstawionym stanowiskiem powoda, w ogóle nie ma zastosowania w niniejszej sprawie. Tym niemniej, niezależnie od tego, twierdzenia pozwanego są również chybione z tego powodu, iż nawet przywoływany przez pozwanego przepis nie reguluje kwestii możliwości udzielenia pożyczki, mającej na celu sfinansowanie podnoszenia kwalifikacji zawodowych, która w takim przypadku nie stanowiła próby obejścia przepisów prawa i nie byłaby przeto uznawana jako koszt pracodawcy. Analogicznie zatem, zastosowanie w tym przypadku znajdują przepisy kodeksu pracy, w których świetle **pozwany nie kwestionuje stanowiska powoda o nieważności udzielenia rzekomej pożyczki jako w rzeczywistości zakamuflowanego świadczenia dodatkowego.**

Z daleko posuniętej ostrożności, nawet jeśli sąd nie podzieliłby stanowiska powoda, nie powinno budzić wątpliwości, iż postanowienia umowy o podnoszenie kwalifikacji zawodowych, w zakresie w którym odnoszą się do udzielenia pożyczki, stanowią obejście przepisów prawa dotyczących zwrotu kosztów pracodawcy poniesionych na szkolenie i tym samym na podstawie art. 58 k.c. w zw. z art. 300 k.p. są nieważne. Po pierwsze należy zwrócić uwagę na wprowadzający w błąd tytuł umowy, który nie świadczy, że jest to umowa pożyczki, po drugie pożyczka ta nie została wypłacona powodowi, tylko wpłacona bezpośrednio do firmy przeprowadzającej szkolenie - (...) sp. z o.o., po trzecie rzekoma pożyczka opiewa kwotę 20.000,00 zł, ale koszt przeprowadzenia szkolenia powoda przez (...) sp. z o.o. to 14.508,00 zł, pozwany w żaden sposób nie udowodnił przekazania pozostałej kwoty pożyczki.

Sąd ustalił co następuje:

Pozwana prowadzi działalność gospodarczą polegającą, na świadczeniu usług pasażerskich przewozów koleją.

Okoliczności bezsporne

Powód Ł. J. w dniu 1 lipca 2014 r. zawarł z pozwaną (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością umowę o pracę, zgodnie z którą powód od dnia 1 lipca 2014 r. rozpoczął pracę na stanowisku „Uczeń na maszynistę pojazdów trakcyjnych”. Opisane stanowisko pracy powód zajmował przez cały okres podnoszenia kwalifikacji zawodowych, do czasu uzyskania uprawnień maszynisty.

Dowód: umowa o pracę z dnia 1 lipca 2014 r. w aktach osobowych powoda

Strony w dniu 1 lipca 2014 r. zawarły umowę o podnoszenie kwalifikacji zawodowych, zgodnie z którą powód zobowiązał się do podniesienia swoich kwalifikacji zawodowych za zgodą pozwanego celem uzyskania przez powoda uprawnień do samodzielnego prowadzenia pojazdów szynowych na stanowisku maszynisty pojazdów trakcyjnych. Na podstawie niniejszej umowy, powód zobowiązany był przez okres 17 miesięcy uczestniczyć w kursie obejmującym naukę w (...) Sp. z o.o. pt. (...), a następnie po jego ukończeniu, zobowiązany był rozpocząć naukę na świadectwo maszynisty.

Dowód: umowa o podnoszenie kwalifikacji zawodowych z dnia 1 lipca 2014 r. k.5-5v akt osobowych powoda

W umowie wskazano, że łączny ryczałtowy koszt podniesienia kwalifikacji zawodowych powoda to 30.000,00 zł. W § 2 ust. 1 umowy o podnoszenie kwalifikacji zawodowych, wskazana kwota została przedstawiona w następujący sposób:

b) w kwocie 20.000,00 zł - poprzez pożyczkę udzieloną powodowi przez pozwanego,

c) w kwocie 10.000,00 zł - przez powoda.

Pożyczka, o której mowa powyżej miała zostać bezpośrednio uregulowana na rzecz podmiotu szkolącego tytułem kosztu uczestnictwa w kursie - § 2 ust. 2 umowy o podnoszenie kwalifikacji zawodowych.

W myśl § 3 ust. 1 umowy o podnoszenie kwalifikacji zawodowych, powód po ukończeniu podnoszenia kwalifikacji zawodowych zobowiązał się do przepracowania u Pracodawcy okresu 3 lat pod rygorem zwrotu kosztów otrzymanych od pozwanego świadczeń zgodnie z obowiązującymi przepisami, w szczególności art. 103⁵ Kodeksu pracy.

Natomiast zgodnie z § 3 ust. 3 umowy o podnoszenie kwalifikacji zawodowych z dnia 1 lipca 2014 r., pracodawca ma prawo żądać zwrotu poniesionych kosztów, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt c) w razie:

a) niepodjęcia nauki jej przerwania z jakichkolwiek przyczyn przez Pracownika, nie osiągnięcia wyników podnoszenia kwalifikacji zgodnych z założeniami dla grupy szkoleniowej lub nie dołożenia należytej staranności w dążeniu do podniesienia kwalifikacji zawodowych,

b) nie zdania egzaminu na licencję i świadectwo maszynisty w przeciągu 21 dni od dnia ukończenia kursu,

c) rozwiązania stosunku pracy przez Pracodawcę bez wypowiedzenia z winy Pracownika, w trakcie podnoszenia kwalifikacji zawodowych lub w okresie wskazanym w ust. 1 po jego ukończeniu,

d) wcześniejszego niż w okresie wskazanym w ust. 1 rozwiązania umowy o pracę przez Pracownika za wypowiedzeniem, z wyjątkiem uzasadnionego wypowiedzenia umowy o pracę z powodu mobbingu,

e) rozwiązania umowy o pracę przez pracownika bez wypowiedzenia na podstawie art. 55 k.p. lub art. 94³ k.p. mimo braku przyczyn określonych w tych przepisach.

Dowód: umowa o podnoszenie kwalifikacji zawodowych z dnia 1 lipca 2014 r. k.12-13 akt sprawy

Powód ukończył kurs i począwszy od 1 listopada 2015 r. powód objął nowe stanowisko pracy -maszynista pojazdów trakcyjnych.

Dowód: aneks do umowy z dnia 16.11.2015 r. w aktach osobowych powoda i na k14 akt sprawy

Powód do dnia 31 października 2016 świadczył na rzecz pozwanego pracę na w/w stanowisku. Następnie od dnia 1 listopada 2016 r. do dnia 30.10.2017 r. powód przebywał na urlopie bezpłatnym.

Pismem z dnia 27.10.2017 r. powód zwrócił się do pozwanego z propozycją rozwiązania umowy o pracę za porozumieniem stron. Pozwany nie zgodził się propozycję rozwiązania umowy o pracę za porozumieniem stron. Wskazano w piśmie z dnia 19.10.2017r. ,że powód ma się stawić do pracy po urlopie bezpłatnym tj.1 listopada 2017r. W przypadku rozwiązania umowy przez pracownika pozwany nie wyraża zgody na spłatę ratalną. Rozwiązanie umowy i nieuregulowanie zobowiązań spowoduje podjęcie kroków prawnych w celu wyegzekwowania roszczenia. Przełożony powoda wskazał powodowi ,że niestawiennictwo może być potraktowane jako ciężkie naruszenie obowiązków pracowniczych.

Powód w dniu 30 października 2017 r. złożył kolejny wniosek o zgodę na rozwiązanie umowy za porozumieniem stron . Wskazał ,że w dniu 30 października 2018r. zapłacił świadczenie wynikające z umowy. Mając to na uwadze pozwany zgodził się aby strony zakończyły stosunek prawny na mocy porozumienia stron z dniem 31.10.2017r..

Dowód:

- 1) świadectwo pracy w aktach osobowych i na k 15-16 akt sprawy
- 2) pismo powoda z dnia 27.10.2017 r. w aktach osobowych i na k.17 akt sprawy
- 3) pismo powoda z dnia 30.10.2017 r. w aktach osobowych i na k.18 akt sprawy
- 4) przesłuchanie powoda- protokół elektroniczny z dnia 18 czerwca 2020r.od 00:44:21
- 5) zeznania świadka M. C. protokół elektroniczny z dnia 18 czerwca 2020r. od 00:11:50

Powód wpłacił na rachunek bankowy wskazany przez pozwanego kwotę 26.667,00 zł.

Dowód:

- 1) potwierdzenie przelewu k.21

Powód wezwaniem do zapłaty z dnia 24 lipca 2019 r. wezwał pozwanego do zwrotu w/w kwoty. Wezwanie pozostało bezskuteczne. Zostało odebrane przez pozwanego w dniu 29 lipca 2019 r.

Dowód:

- wezwanie do zapłaty z dnia 24 lipca 2019 r. k.22
- wydruk śledzenia przesyłki k.23

Koszty poniesione przez pozwanego na podnoszenie kwalifikacji zawodowych powoda za szkolenie w ośrodku (...) wyniosły 14.508,00 zł. Pozwany poniósł też opłatę za badanie na licencję maszynisty –powoda w wysokości 609,75zł (k.73-73v) i za badanie na świadectwo maszynisty –powoda kwotę 87,37zł (k.81v)

Koszty wypłaconego powodowi wynagrodzenia ze stosunku pracy za okres szkolenia od 1 lipca 2014 do 31 października 2015 r. wyniosły łącznie 27.580 zł

Dowód: Okoliczności przyznane w odpowiedzi na pozew, faktura nr (...) z (...) S.A. Oddział K. Medycyna Pracy za badania lekarskie na świadectwo maszynisty k.78-82, faktura nr (...) z (...) S.A. Oddział K. Medycyna Pracy za badania lekarskie na licencję maszynisty k.73-77

Sąd zważył co następuje:

Stan faktyczny w niniejszej sprawie Sąd ustalił na podstawie okoliczności bezspornych oraz dokumentów przedłożonych przez strony a także na podstawie zeznań świadka C. oraz przesłuchania powoda. Świadek C. wskazywał w sprawie na szereg poniesionych kosztów. Sąd miał na uwadze, że kwota wskazana przez pozwanego w odpowiedzi na pozew tj. przypadająca na powoda część opłaty za szkolenie w ośrodku (...), to jest 14.508 zł, koszty wypłaconego powodowi wynagrodzenia ze stosunku pracy za okres szkolenia to jest 1 lipca 2014 do 31 października 2015 r. - łącznie kwota 27.580,- zł (brutto bez ZUS pracodawcy), koszty badań lekarskich powoda niezbędnych do uzyskania kwalifikacji - 697,12 zł.

Sporne było między stronami czy w ogóle (z uwagi na tryb rozwiązania umowy) lub ewentualnie, jakich kosztów mogła domagać się pozwana z tytułu umowy o podnoszenie kwalifikacji oraz czy powód mógł żądać zwrotu zapłaconych pozwanej kosztów. Ponadto czy pracodawca mógł domagać się ryczałtowo określonych kosztów, czy do kosztów winno być zaliczone wypłacone powodowi wynagrodzenia, koszty badania lekarskiego, czy wiązała strony umowa pożyczki, czy też umowa taka była sprzeczna z prawem a jako taka nieważna a należności przekazane z pożyczki należało zaliczyć na poczet kosztów poniesionych przez pracodawcę na podniesienie kwalifikacji zawodowych powoda.

Po pierwsze należy wskazać, że ustawą z dnia 20 maja 2010 r. o zmianie ustawy - Kodeks pracy oraz ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z dnia 15 czerwca 2010 r.) wprowadzono w ustawie z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.¹⁾) po art. 103 "art. 103¹ do art.103⁶ „, które regulowały podnoszenie kwalifikacji zawodowych w rozumieniu zdobywania lub uzupełnianie wiedzy i umiejętności przez pracownika, z inicjatywy pracodawcy albo za jego zgodą.

Zgodnie z art. 103¹ § 1 kp, przez podnoszenie kwalifikacji zawodowych rozumie się zdobywanie lub uzupełnianie wiedzy i umiejętności przez pracownika, z inicjatywy pracodawcy albo za jego zgodą. Według § 2 i 3 tego przepisu, pracownikowi podnoszącemu kwalifikacje zawodowe przysługują: urlop szkoleniowy; zwolnienie z całości lub części dnia pracy, na czas niezbędny, by punktualnie przybyć na obowiązkowe zajęcia oraz na czas ich trwania. Za czas urlopu szkoleniowego oraz za czas zwolnienia z całości lub części dnia pracy pracownik zachowuje prawo do wynagrodzenia.

W myśl art. 103³ kp pracodawca może przyznać pracownikowi podnoszącemu kwalifikacje zawodowe dodatkowe świadczenia, w szczególności pokryć opłaty za kształcenie, przejazd, podręczniki i zakwaterowanie.

Według art. 103⁴ kp pracodawca zawiera z pracownikiem podnoszącym kwalifikacje zawodowe umowę określającą wzajemne prawa i obowiązki stron. Umowę zawiera się na piśmie. Umowa, o której mowa, nie może zawierać postanowień mniej korzystnych dla pracownika niż przepisy niniejszego rozdziału.

W myśl art. 103⁵ kp, pracownik podnoszący kwalifikacje zawodowe:

- 1) który bez uzasadnionych przyczyn nie podejmie podnoszenia kwalifikacji zawodowych albo przerwie podnoszenie tych kwalifikacji,
- 2) z którym pracodawca rozwiąże stosunek pracy bez wypowiedzenia z jego winy, w trakcie podnoszenia kwalifikacji zawodowych lub po jego ukończeniu, w terminie określonym w umowie, o której mowa w art. 103⁴, nie dłuższym niż 3 lata,
- 3) który w okresie wskazanym w pkt 2 rozwiąże stosunek pracy za wypowiedzeniem, z wyjątkiem wypowiedzenia umowy o pracę z przyczyn określonych w art. 943,

4) który w okresie wskazanym w pkt 2 rozwiąże stosunek pracy bez wypowiedzenia na podstawie art. 55 lub art. 943, mimo braku przyczyn określonych w tych przepisach

- jest obowiązany do zwrotu kosztów poniesionych przez pracodawcę na ten cel z tytułu dodatkowych świadczeń, w wysokości proporcjonalnej do okresu zatrudnienia po ukończeniu podnoszenia kwalifikacji zawodowych lub okresu zatrudnienia w czasie ich podnoszenia.

Okres pracy u dotychczasowego pracodawcy, zwalniający pracownika od obowiązku zwrotu poniesionych przez pracodawcę kosztów nauki w razie rozwiązania stosunku pracy w myśl obecnych przepisów wynosi 3 lata.

Dalej należy wyjaśnić, że Umowa o podnoszeniu kwalifikacji zawodowych stanowi **umowę prawa pracy, związaną z umową o pracę, lecz od niej odrębną**. Jest ona klauzulą autonomiczną (zob. uw. 13 do art. 29). O odrębności tej umowy od umowy o pracę, a tym samym o odrębności wynikających z niej zobowiązań od praw i obowiązków stron stosunku pracy związanych ze świadczeniem pracy, należy wnosić z treści art. 103⁽⁴⁾ § 2 k.p., który stanowi, że umowa ta nie może zawierać postanowień mniej korzystnych dla pracownika niż „przepisy niniejszego rozdziału”. Gdyby umowa ta miała stanowić uzupełnienie umowy o pracę, przepis ten, wobec brzmienia art. 18 k.p., byłby zbędny. Por. także dotyczące przepisów nieobowiązującego obecnie rozporządzenia z 12.10.1993 r. wyroki SN: z 25.01.2005 r., I PK 144/04, OSNP 2005/17, poz. 265; z 29.11.2000 r., I PKN 118/00, OSNP 2002/13, poz. 308; oraz z 13.10.1999 r., I PKN 292/99, OSNP 2001/4, poz. 112, przyjmujące odrębność tej umowy od umowy o pracę. (komentarz z 2020r. K.Jaśkowski, E.Maniewska do art. 103(5) kp w programie Lex Omega)

Sąd podzielił stanowisko powoda, że zawarta pomiędzy stronami umowa o podnoszenie kwalifikacji zawodowych nie została zawarta na podstawie ustawy o transporcie kolejowym, a wprost stanowi umowę o podnoszenie kwalifikacji zawodowych przewidzianą w Kodeksie pracy. W szczególności świadczy o tym fakt, że postanowienia umowne odnoszą się bezpośrednio do przepisów Kodeksu pracy.

Sąd miał na uwadze stanowisko w orzecznictwie, które należało podzielić, że zestawienie przepisów 103⁴§ 2 KP i art. 103⁵KP, oznacza, iż skoro w ustawie Kodeks pracy mowa jest o obowiązku zwrotu przez pracownika kosztów poniesionych przez pracodawcę, to zapis umowny nie może nakładać na pracownika obowiązku zwrotu kosztów, które w rzeczywistości nie zostały przez pracodawcę poniesione, a jedynie ustalono ich wysokość w umowie. (wyrok z dnia 13 grudnia 2017 r. w sprawie III APa 19/17 Sąd Apelacyjny w Gdańsku)

Wymiar kosztów, których zwrotu może się domagać pracodawca, ograniczony jest do wartości dodatkowych świadczeń, które zostały przyznane pracownikowi na podnoszenie kwalifikacji zawodowych zgodnie z treścią umowy szkoleniowej; pracodawca nie może więc się domagać zwrotu wynagrodzenia wypłaconego pracownikowi za okres zwolnień z pracy udzielanych w celu udziału w zajęciach obowiązkowych oraz wynagrodzenia wypłaconego za okres urlopu szkoleniowego. (Komentarz 2020r. K.Baran w programie Lex Omega do art. (105(5) kp) Postanowienie zobowiązujące pracownika do zwrotu kosztów wynagrodzenia pracownika za czas szkolenia byłoby niezgodne z art. 103⁽⁴⁾ § 2 KP, gdyż byłoby mniej korzystne dla pracownika niż przepisy Kodeksu pracy (por. Ł. Prasolek, (w:) K.Walczak (red.), Kodeks pracy. Komentarz. 2017, Legalis).

Katalog świadczeń dodatkowych, o których mowa w art. 103³ KP jest katalogiem otwartym i możliwe jest przyznanie różnych świadczeń, poczynając od tych wprost wymienionych w przywołanym przepisie, tj. opłata za kształcenie, koszty przejazdu, zakwaterowania, czy podręczników, a kończąc na takich świadczeniach, jak pokrywanie opłat za egzaminy poprawkowe, zakup literatury niezbędnej do zajęć, czy wyżywienia. Katalog konkretnych świadczeń i ich wysokość powinny zostać określone w umowie zawartej na podstawie art. 103⁴ KP (por. Ł.Prasolek (w:) K.Walczak (red.), Kodeks pracy. Komentarz. 2017, Legalis, Komentarzu Kodeks Pracy pod redakcją profesora K. Barana Lex Warszawa 2014, Komentarz do art. Kodeks Pracy Komentarz pod redakcją profesora L. Florka Warszawa 2011).

Sąd podzielił stanowisko powoda, że zapisy umowy szkoleniowej, w zakresie w którym odnoszą się do udzielenia pożyczki, stanowią obejście przepisów prawa dotyczących zwrotu świadczeń dodatkowych po rozwiązaniu umowy o pracę przez pracownika. Tym samym na podstawie art. 18 kp i 58 k.c. w zw. z art. 300 k.p. są nieważne. Taka pożyczka nie była niczym innym jak świadczeniem dodatkowym polegającym na pokryciu opłaty za kształcenie, o którym mowa w art. 103³ k.p.

Sąd przyjął, że rzeczywiste koszty poniesione przez pozwanego na podnoszenie kwalifikacji zawodowych powoda opłaty za szkolenie w ośrodku (...) wyniosły 14.508,00 zł.

Pracodawca poniósł także opłatę za badanie na licencję maszynisty –powoda w wysokości 609,75zł (k.73-73v) i za badanie na świadectwo maszynisty –powoda kwotę 87,37zł (k.81v)

Koszty świadectwa maszynisty ponowi pracodawca co wynika z art. 22b 7f pkt.2 Ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym Dz.U.2020.1043 t.j. z dnia 2020.06.15 wobec tego sąd nie uznał za zasadne zwrotu kwoty 87,37zł.

Sąd miał na uwadze, że powód powinien ponieść koszty podnoszenia kwalifikacji zawodowych powoda - opłaty za szkolenie w ośrodku (...) za nieprzepracowane dalsze 24 miesiące wraz z kosztami badań na licencję maszynisty – powoda . 14508zł :36miesiące =403zł razy 24miesiące =9672zł +609,75zł=10.281,75zł.

Powód zapłacił pozwanej kwotę 26.667zł a winien ponieść koszty w wysokości 10.281,75zł. Różnica to 16.385,25zł, którą sąd zasądził od pozwanej na rzecz powoda.

Sąd miał na uwadze, że umowa rozwiązała się za porozumieniem stron w dniu 31 października 2017r. Powód podnosił, że wobec tego nie był zobowiązany zwracać żadnych kosztów ponoszenia kwalifikacji, gdyż zgodnie z umową pracodawca miał prawo żądać zwrotu poniesionych kosztów, o których mowa w § 2 w razie:

- a) niepodjęcia nauki jej przerywania z jakichkolwiek przyczyn przez Pracownika, nie osiągnięcia wyników podnoszenia kwalifikacji zgodnych z założeniami dla grupy szkoleniowej lub nie dołożenia należytej staranności w dążeniu do podniesienia kwalifikacji zawodowych,
- b) nie zdania egzaminu na licencję i świadectwo maszynisty w przeciągu 21 dni od dnia ukończenia kursu,
- c) rozwiązania stosunku pracy przez Pracodawcę bez wypowiedzenia z winy Pracownika, w trakcie podnoszenia kwalifikacji zawodowych lub w okresie wskazanym w ust. 1 po jego ukończeniu,
- d) wcześniejszego niż w okresie wskazanym w ust. 1 rozwiązania umowy o pracę przez Pracownika za wypowiedzeniem, z wyjątkiem uzasadnionego wypowiedzenia umowy o pracę z powodu mobbingu,
- e) rozwiązania umowy o pracę przez pracownika bez wypowiedzenia na podstawie art. 5 k.p. lub art. 94³ k.p. mimo braku przyczyn określonych w tych przepisach.

Żadna z tych przesłanek nie nastąpiła. Sąd mając na uwadze ustalony stan faktyczny nie podzielił stanowiska pozwanego, że umowa o pracę była wypowiedziana przez powoda lub rozwiązała się za wypowiedzeniem. Przeczy temu treść pism powoda z wnioskami o rozwiązanie umowy za porozumieniem stron oraz ostateczna zgoda pozwanego w tym zakresie.

Sąd jednak wziął pod uwagę, że powód nie może żądać zwrotu całej sumy wnioskowanej w pozwie. Zgodnie z art. 411pkt. 1 kc, który ma zastosowanie w sprawie poprzez art. 300 kp nie można żądać zwrotu świadczenia jeżeli spełniający świadczenie wiedział, że nie był do świadczenia zobowiązany, chyba że spełnienie świadczenia nastąpiło z zastrzeżeniem zwrotu albo w celu uniknięcia przymusu lub w wykonaniu nieważnej czynności prawnej.

W dacie spełnienia świadczenia powód wiedział ,że przesłanki jego spełnienia nie nastąpiły w zakresie trybu rozwiązania umowy. Sąd nie ocenił w świetle treści pism z wnioskami powoda o rozwiązanie umowy , przesłuchania powoda oraz świadka aby powodowi grożono zwolnieniem dyscyplinarnym.

Sąd winien jednak wziąć tu pod uwagę ,że zapisy umowy szkoleniowej, w zakresie w którym odnoszą się do udzielenia pożyczki, stanowią obejście przepisów prawa dotyczących zwrotu świadczeń dodatkowych po rozwiązaniu umowy o pracę przez pracownika. Tym samym na podstawie art. 18 kp i 58 k.c. w zw. z art. 300 k.p. są nieważne. Jak już wskazano taka pożyczka nie była niczym innym jak świadczeniem dodatkowym polegającym na pokryciu opłaty za kształcenie, o którym mowa w art. 103³ k.p. Powód mógł także żądać zwrotu kosztów związanych z wynagrodzeniem , gdyż zrzeczenie się wynagrodzenia przez pracownika jest nieważne.

Powód zapłacił pozwanej kwotę 26.667zł a winien ponieść koszty w wysokości 10.281,75zł. W ocenie sądu powód nie może żądać zwrotu tej kwoty, byłoby to także sprzeczne z zasadami współżycia społecznego .

O odsetkach orzeczono na mocy art. 481 kc w związku z art. 300 kp

O rygorze natychmiastowej wykonalności co do kwoty miesięcznego wynagrodzenia powoda Sąd orzekł na podstawie art. 477(2) par.1 kpc. Miesięczne wynagrodzenie powoda które zostało przedstawione przez strony w materiale dowodowym (umowa o pracę w aktach osobowych)

O kosztach procesu sąd orzekł na podstawie art. 98 KPC w zw. z art. 100 KPC. Powód wygrał sprawę w 61,44% a pozwany w 38,56 % a tym samym uzasadnione było wzajemne rozliczenie pomiędzy stronami kosztów zastępstwa procesowego oraz kosztów sądowych .

Sąd rozliczając koszty zastępstwa procesowego stron miał na uwadze przepisy Rozporządzenia z 22.10. 2015r- Opłaty czynności radców prawnych. Zasądzając opłatę za czynności radcy prawnego z tytułu zastępstwa prawnego, sąd bierze pod uwagę niezbędny nakład pracy pełnomocnika, a także charakter sprawy i wkład pracy pełnomocnika w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia.

Sąd rozliczał koszty zastępstwa procesowego stron według stawki minimalnej 3600 razy 75%=2700zł . Sąd rozliczył koszty między stronami następująco : koszty powoda w zakresie wygranym 1658,88zł, koszty pozwanego 1041,12zł Różnicę 617,76 zł Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda.

W przypadku kosztów sądowych należy wskazać, że zgodnie z art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych kosztami sądowymi, których strona nie miała obowiązku uiścić sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w danej instancji obciąży przeciwnika, jeśli istnieją ku temu podstawy, stosując przy tym zasady obowiązujące przy zwrocie kosztów procesu. Należna opłata od pozwu wynosiła 1334 zł, 61,44% od tej kwoty to 819,60zł . Tą częścią opłaty od sąd obciążył pozwanego, w pozostałym zakresie opłatę od pozwu poniósł Skarb Państwa. Powód w sprawie nie przekraczającej 50.000zł był zwolniony z opłaty od pozwu.

1 Dz.U. 2009.2014.1658

2 Cytat z uzasadnienia projektu ustawy druk nr 1765 dostępnego na stronie internetowej Sejmu

<http://orka.seim.gov.pl/proc6.nsf/opisv/1765.htm>

3 Tak w sprawozdaniu Agencji (...) nr (...) (...) pkt 2.5 strona 27, dostępnym na stronie

(...) en